

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„KOTVA“ CZ.1.07/1.4.00/21.3537

Identifikátor materiálu	EU: PRIR - 18
Anotace	Pracovní list má za úkol vysvětlit a rozřídít kulturní plodiny na některé základní skupiny
Autor	Mgr. Daniela Ročková
Jazyk	Čeština
Vzdělávací oblast	Člověk a jeho svět
Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
PRIR = Oblast/Předmět	Čas – Člověk a jeho svět/Přírodověda
Očekávaný výstup	Žák se seznámí s pojmem kulturní rostliny, rozřídí je do základních skupin a zjistí jejich hlavní využití; pozná základní kulturní rostliny, rozřídí je podle využití, vyhledá kulturní rostliny v osmisměrce, rozdělí rostliny do skupin podle obrázků a pojmenuje je, odpoví na otevřené otázky.
Speciální vzdělávací potřeby	- zdravotní postižení - LMP
Klíčová slova	Kulturní rostliny (užitkové), základní dělení, použití a význam pro člověka a zvířata
Druh učebního materiálu	Pracovní list
Druh interaktivity	Kombinace – výklad a aktivita
Cílová skupina	Žák
Stupeň a typ vzdělávání	základní vzdělávání – první stupeň
Typická věková skupina	10 - 12 let / 5. ročník
Období tvorby DUM	8/2012

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovní list - kulturní rostliny

Výklad

Kulturní rostliny nebo také užitkové jsou rostliny, které dávají člověku přímo nebo nepřímo nějaký užitek. Pěstuje je tedy proto, aby mu posloužili jako potrava nebo jako krmivo pro zvířata. Člověk potřebuje zařazovat do svého jídelníčku potravu i rostlinného původu.

Nejdůležitější rostlinnou potravou jsou **obiloviny**. Jsou to vlastně vyšlechtěné trávy, které dříve rostly divoce. Patří sem hlavně: pšenice, žito, oves, ječmen, rýže, kukuřice. Semena se využívají buď celá nebo se z nich mele mouka. Zbytek rostliny se využívá jako zelená píce nebo se z ní suší sláma, která se využívá jako podestýlka pro zvířata nebo k výrobě rohoží, kartáčů či košíků.

Obiloviny

					
pšenice	ječmen	žito	oves	kukuřice	rýže
Použití: <ul style="list-style-type: none"> • k výrobě pečiva, těstovin • sláma • výroba lihu, škrobu, piva 	Použití: <ul style="list-style-type: none"> • výroba krup a krupěk • výroba sladu (pivo) • náhražka kávy (melta) 	Použití: <ul style="list-style-type: none"> • k výrobě pečiva • náhražka kávy (melta, cikorka) • sláma 	Použití: <ul style="list-style-type: none"> • k výrobě ovesných vloček, šrotu pro zvířata • sláma • krmivo hlavně pro koně 	Použití: <ul style="list-style-type: none"> • krmivo pro dobytek • výroba rohoží • výroba škrobu, mouky či krupice 	Použití: <ul style="list-style-type: none"> • zdroje potravy • výroba piva či vína • výroba cigaretového papíru

Luštěniny jsou důležitou složkou potravy. Patří sem čočka, fazole, hrách, sója. Mají vysoký obsah bílkovin, vitamínu B, železa.

Luštěniny

			
čočka	fazole	hrách	sója

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

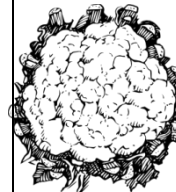
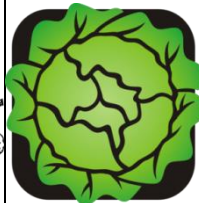

Ovoce a ořechy jsou důležitým zdrojem vitamínů. Patří sem zpravidla sladké jedlé plody. Jsou to většinou plody stromů, keřů nebo polokeřů. Jednotná definice ovoce neexistuje.

Zelenina je nedílnou součástí potravy člověka. Obsahuje velké množství vitamínů a vlákniny. Patří se kořenová, listová, plodová a cibulová zelenina. Většinou využijeme celou nebo velkou část zeleniny.

Okopaniny jsou rostliny, které rostou většinou na poli, ale lidé si je pěstují v menším množství i na zahrádkách. Patří sem hlavně řepa a brambory. Z řepy se vyrábí cukr, líh a používá se jako krmivo pro zvířata. Brambory jsou důležitá potraviny.

Aktivita

1. Dopiš do tabulky jména zeleniny a dole pod tabulku ji rozděl podle toho, pro co ji pěstujeme:

pro listy: _____

pro kořen: _____

pro plody: _____

2. Vyhledej v osmisměrce kulturní plodiny:

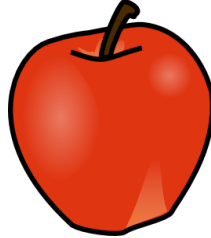
O	M	O	Ř	E	CH	K	O	P	R
P	R	X	E	V	Ž	I	T	O	K
B	K	A	P	U	S	T	A	C	E
M	E	A	A	J	I	Ó	V	B	R
Š	V	E	S	T	K	A	J	L	Ó
P	Š	E	N	I	C	E	O	A	P

Nápověda: kapusta, řepa, mrkev, sója, pórek, švestka, ořech, pšenice, kopr, žito.

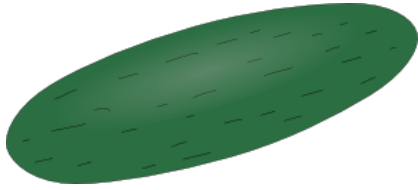
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Pojmenuj a rozděl rostliny podle do skupin (spoj čarou):

Okopanina

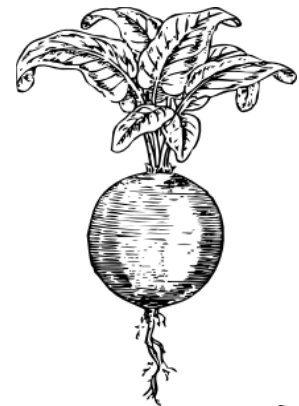
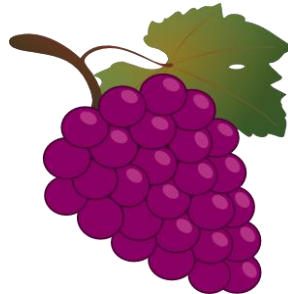
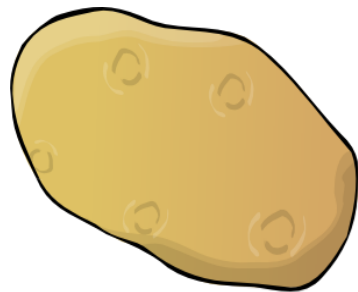
Zelenina

Ovoce

Luštěnina

Obilovina

Nápověda: brokolice, hrách, pšenice, kukuřice, jablko, hroznové víno, okurka, brambor, řepa, fazole.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Utvořte dvojice a zkuste si vzájemně odpovědět na tyto otázky:

- Co jsou to kulturní (užitkové) rostliny?
- Znáš některé obiloviny a jejich použití?
- Umíš vyjmenovat luštěniny a víš, co z nich maminka nebo babička vaří?
- Zkusíš vyjmenovat aspoň 10 druhům ovoce?
- Kterou zeleninu doma nejvíce používáte?
- Co jsou to okopaniny a víš, které tam patří?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroje:

Uveřejněné odkazy [cit. 2012-08-05]. Dostupné pod licencí Clker a Wikipedia na WWW:

pták: <http://www.clker.com/clipart-10087.html>
pšenice: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Wheat_close-up.JPG
žito: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Wild_rye.jpg
ječmen: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Wild_rye.jpg
oves: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Avena-sativa.jpg>
kukuřice: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kukurice1.jpg>
rýže: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oryza_sativa_glutinosa_var.JPG?uselang=cs
čočka: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:3_types_of_lentil.jpg
fazole: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Phaseolus_vulgaris_seed.jpg
hrách: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Doperwt_rijserwt_peulen_Pisum_sativum.jpg
sója: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Soja.jpg>
rajče: <http://www.clker.com/clipart-2054.html>
česnek: <http://www.clker.com/clipart-4102.html>
mrkev: <http://www.clker.com/clipart-4096.html>
paprika: <http://www.clker.com/clipart-pepper-1.html>
květák: <http://www.clker.com/clipart-26518.html>
salát: <http://www.clker.com/clipart-lettuce-1.html>
ředkvička: <http://www.clker.com/clipart-4103.html>
okurek: <http://www.clker.com/clipart-10929.html>
brokolice: <http://www.clker.com/clipart-10221.html>
jablko: <http://www.clker.com/clipart-3984.html>
hroznové víno: <http://www.clker.com/clipart-3988.html>
řepa: <http://www.clker.com/clipart-26057.html>
lilek brambor: <http://www.clker.com/clipart-3977.html>
fazole: <http://www.clker.com/clipart-green-beans-1.html>
hrách: <http://www.clker.com/clipart-pea-pod-1.html>
pšenice: <http://www.clker.com/clipart-wheat-without-blade-edit-of-ocal-s-image.html>
kukuřice: <http://www.clker.com/clipart-29023.html>